

بررسی علل ژنتیکی عقب‌ماندگی ذهنی در استان گلستان

حسین درویش^۱، ساغر قاسمی فیروزآبادی^۱، غلامرضا بهرامی منجمی^۱، ایده بهمن^۱، مرضیه محسنی^۲، محمدجواد سلطانی بناوندی^۳، سوسن بنی‌هاشمی^۴، ساناز ارژنگی^۴، فرخنده بهجتی^۵، کیمیا کهریزی^۶، حسین نجم‌آبادی^۷

چکیده

هدف: سهم عوامل ژنتیکی در بروز عقب‌ماندگی ذهنی حدود ۷۰٪ است. با توجه به این که شناخت علل ژنتیکی بروز این عارضه، موجب برنامه‌ریزی بهتر و انجام مشاوره دقیق‌تر در جهت پیشگیری و کنترل آن می‌باشد، لذا هدف از این مطالعه بررسی علل ژنتیکی عقب‌ماندگی ذهنی در استان گلستان می‌باشد.

روش بررسی: در این پژوهش توصیفی که از نوع مطالعات مقطعی - کاربردی است، با همکاری بهزیستی استان گلستان، خانواده‌های دارای فرزند عقب‌مانده ذهنی شناسایی و ۵۰ خانواده از نقاط مختلف استان که دارای تعداد ۲ و یا بیشتر فرزند عقب‌مانده ذهنی بودند با روش نمونه‌گیری ساده انتخاب شدند. عقب‌ماندگی ذهنی افراد مبتلا قبلاً با انجام مشاوره ژنتیک و معاینه بالینی توسط پزشک تأیید شده بود. نمونه‌گیری از خون کلیه افراد مبتلا و سالم در خانواده انجام گرفت. ضمناً در مورد بیماران، بررسی بدشکلی (دیس‌مورفیسم) و سنجش میکروسفالی (کاهش در اندازه دور سر) انجام شد. سپس افراد مبتلا تحت بررسی کروموزومی (سیتوژنتیک)، شکندگی کروموزوم ایکس (نشانگان ایکس شکننده)، تست متابولیک و آنالیز پیوستگی برای هفت جایگاه ژنی شناخته شده عقب‌ماندگی ذهنی اتوزومی مغلوب همراه با میکروسفالی (ام.سی.پی.اچ.) قرار گرفتند.

یافته‌ها: ناهنجاری کروموزومی در هیچ یک از خانواده‌های مورد مطالعه دیده نشد. از میان ۵۰ خانواده مورد بررسی، یک خانواده مبتلا به نشانگان ایکس شکننده و ۱۰ خانواده مبتلا به عقب‌ماندگی ذهنی همراه با میکروسفالی بودند. از میان ۱۰ خانواده میکروسفال، ۵ خانواده به جایگاه‌های ژنی ام.سی.پی.اچ. پیوستگی نشان دادند.

نتیجه‌گیری: عقب‌ماندگی ذهنی اتوزومی مغلوب همراه با میکروسفالی با سهمی حدود ۲۰ درصد، میزان بالایی از عقب‌ماندگی ذهنی ژنتیکی را در استان گلستان به خود اختصاص داده است.

کلیدواژه‌ها: عقب‌ماندگی ذهنی / میکروسفالی / استان گلستان / علل ژنتیکی / بررسی کروموزومی

- ۱- کارشناس ارشد ژنتیک انسانی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۲- کارشناس ارشد علوم سلولی و مولکولی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۳- دانشجوی دکترای ژنتیک مولکولی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان
- ۴- کارشناس آزمایشگاه، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۵- دکترای ژنتیک پزشکی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۶- متخصص اطفال، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۷- دکترای ژنتیک پزشکی، استاد دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۷/۶/۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۸/۱۰/۱۲

*آدرس نویسنده مسئول:

تهران، اوین، بلوار دانشجو، بن‌بست کودکیار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، مرکز تحقیقات ژنتیک
تلفن: ۲۲۱۸۰۱۳۸

*E-mail: hnajm12@yahoo.com